

Adóváltozások a parlamenti végszavazás után

A Parlament a tegnapi napon elfogadta a 2012-es adóváltozásokat meghatározó adócsomagot. A kormány az adótörvényekhez a zárószavazás előtt több mint százoldalas új módosító csomagot nyújtott be az Alkotmányügyi Bizottság nevében. A módosítók zöme este fél 9-kor még nem volt olvasható a parlament honlapján sem. A kormánypárti 2-3-ad az ellenzék tiltakozása ellenében fogadta el végül az adóváltozásokról szóló módosításokat.

A változások az előző időszakban kommunikált irányokban történtek, de van néhány meglepetés. Összességében mintegy 450 Mrd Ft-os adóemelésről beszélhetünk, amely nagyobb részt a munkavállalókat és kisebb részben a vállalkozásokat sújtják.

Az adóváltoztatások közül az egyik legfájdalmasabb és mindenkit érintő lépés az **ÁFA** általános kulcsának 25-ről 27 %-ra való emelése. Drágább lesz a legtöbb fogyasztási cikk, szolgáltatás, köztük olyan alapvetőek, mint a benzin, az áram a hús, a ruházati termékek, műszaki cikkek. Ezzel a lépéssel az Európai Unióban nálunk lesz a legmagasabb az ÁFA, a mi kormány által várt plusz bevételből várhatóan 150 Mrd Ft-ot fog hozni egy év alatt.

A munkavállalók szempontjából másik súlyos lépés az **adójóváírás** megszüntetése, illetve az az intézkedés csomag, ami a munkabéreket, bérjellegű juttatásokat érinti. 202 ezer forintos havi jövedelem alatt megszűnik a **bruttósítás**, de emelkedik 1 %-kal az **egészségbiztosítási járulék**. E három lépés együttes eredményeként az átlagkereset alatt a munkavállaló kevesebb nettó keresetet vihet haza, ha a bruttó fizetése nem nő. A 202 ezer Ft felett keresők bruttósítását ezentúl a törvény ezt adóalap-kiegészítésnek hívja. (Ez a rendszer bonyolultabb lesz a mostaninál, szemben az Orbán-kormány adóegyszerűsítési törekvéseivel.)

A munkaadó által fizetendő tb-járulék ezentúl 27 %-os, **szociális hozzájárulási adó** válik. A tb-törvény módosítása szerint a pénzbeli társadalombiztosítási ellátás összege arányban áll a biztosított - járulékalapul szolgáló - jövedelmével.

Az adójóváírás megszüntetésével és az egészségbiztosítási járulék emelésével az átlagbér alattiak rosszul járnak, ha nem emelnék a bruttó béreket a cégek, akkor a dolgozók nagy része kevesebb pénzt vinne haza, mint idén. A kormány azonban rákényszerítene a cégeket a béremelésre azzal a nyáron elfogadott törvénnyel, amely szerint, ahol nem őrzik meg legalább a bérek az idejéig a nettó értéküket, ott a vállalkozás eleshet az állami megrendelésektől és támogatásoktól. Az un. **elvárt béremelés** azonban nagy terhet jelent a vállalatok zömének (bruttóban 442 Mrd Ft, bérköltség szintjén 561 Mrd Ft is lehet nemzetgazdasági szinten, ha

mindenkire és teljes körűen megtörténne a kompenzáció). Hogy elviselhetővé tegyék ezt a bérköltség-emelkedést, a cégek kompenzációt kapnak. A munkabérek elvárt emeléséért cserébe járó adókedvezmény, amibe minden, a munkaviszony után fizetendő adó beletartozik, a bruttó bér 21,5 százaléka lesz jövőre, de legfeljebb havi 16 125 forint, míg 2013-ban 16 százalékra, illetve 12 ezer forintra változik ez a kedvezmény.

Számításaink szerint a kompenzáció után az elvárt béremelés költsége a következőképpen oszlik meg: 320 Mrd forintot kompenzálhat a kormány és a bérköltségtöbbletből a munkaadókra maradó teher 241 Mrd Ft lenne.

Az elfogadott törvény szerint a béren kívüli juttatásokat nem lehet beleszámítani a kompenzációba.

Béren kívüli juttatások:

A kedvezményesen adózó béren kívüli juttatásokat januártól a 16 százalékos személyi jövedelemadón túl **10 százalék egészségügyi hozzájárulás** is terheli.

A 2012. évtől a béren kívüli juttatások **500 ezer forintos éves értékhatárig** nyújthatók. (Ma csak egyedi korlátok vannak a juttatásokhoz, ezeket egészítené ki az átfogó korlátozás.)¹ Ha a béren kívüli juttatás törvényben meghatározott értékét meghaladja a juttatás, akkor az értékhatár feletti rész már nem minősül béren kívülinek (Szja tv. 71.§), hanem egyes meghatározott juttatásnak (Szja tv. 70. §.), eszerint adózik, és emiatt 27 százalékos kifizetői ehó terheli.

Az béren kívüli juttatásként adható **étkezési utalvány** értéke havi 18.000 forintról 12.500 forintra csökken, ha azt a munkaadó által működtetett étteremben használják fel. Minden más esetben csak 5.000 forint számít béren kívüli juttatásnak, vagyis adózik kedvezményesen.

Az Alkotmányügyi bizottságnak az adótörvényekhez kapcsolódóan tegnap, a zárószavazás előtti módosító indítványa szerint új, állami melegétel-utalvány váltja fel januártól a piacon lévő étkezési jegyeket. Az un. Erzsébet-utalványt a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány bocsátja ki. A javaslat szerint 2012 januártól a fogyasztásra kész étel vásárlására jogosító utalvány „kizárólag az **Erzsébet-utalvány** lehet”. Az ugyanakkor nem változott, hogy a kedvezményesen adózással adható utalvány értéke nem lehet több havi ötezer forintnál (volt 7 ezer forintos kormánypárti javaslat is). Az utalvány részletes szabályait ezután fogják kidolgozni kormányrendeletben. Ez az utolsó pillanatban benyújtott módosítás meglepetés

¹ A béren kívüli juttatásoknak korábban is volt már korlátja (2006-2008. között) amit az adminisztráció csökkentése miatt törölt el az előző kormány. Egyéni korlát esetén ugyanis a juttatónak személyenként vezetett nyilvántartást kell vezetnie. Úgy tűnik, most a fenn hirdetett adminisztráció csökkentése ellenében ismét bevezetik ezt a szabályozást.

volt, korábban a Magyar Posta látszott erre a szerepre a befutónak. Az utalványpiacot eddig uraló cégek januártól már nem kibocsájthatnak ki kedvezményes utalványt.

A változásokkal 2,5 millió munkavállaló nettó jövedelme csökkenhet mintegy 100 milliárd forinttal az Étkezési Utalvány Forgalmazói Egyesülés (EUFÉ) számításai szerint, és egyúttal ennyi vásárlóerő tűnik el a gazdaságból is.

A jövő évtől adómentes lesz a végtörlesztéshez a cég által a munkavállalónak adott támogatás, kölcsön.

A mai napon elérhető információk szerint nincs felsorolva a kedvezményesen adózó béren kívüli juttatások között az internetszolgáltatás munkáltató által megtérített díja, és az üdülési jegy, a többi juttatás marad ebben a körben.

Egyéb változások:

- Személyi jövedelemadóban új elem, hogy a lakását bérbeadó személy a kapott lakbérből levonhatja, a más településen általa bérbe vett lakás bérleti díját. Ennek feltétele, hogy a bérletéhez ne kapjon térítést.
- A kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozók egészségügyi szolgáltatási járuléka havi 5100 forintról 6390 forintra nő.
- Jelentősen csökken a regisztrációs adó. Megszigorítják viszont a külföldi rendszámmal való visszaélések lehetőségét.
- Megemelik ugyanakkor a személygépkocsik átírási illetékét.
- Bevezetik a biztosítási adót, amelyet a biztosítók fizetnek a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás (KGFB) díja után, a kulcsa 30 %, maximum napi 83 Ft. Egyúttal az állami gépjárműveket mentesítik a KGFB és ezáltal a biztosítási adó fizetése alól. Külföldi példák azt mutatják, hogy ez a gyakorlat (a saját finanszírozás biztosítás helyett) drágább az üzleti biztosítóknál.
- Az illetéktörvény változtatása szerint jogszabály előírhatja igazgatási szolgáltatási pótdíj felszámítását, ha a hatóság a hivatali munkaidején túl, illetve a székhelyén kívül jár el, továbbá ha az ügyfél soron kívüli, sürgősségi, vagy pedig azonnali eljárást kér.
- A bírósági illetékek is drágulnak, a házassági bontóperek terhe például 12 ezer forintról 30 ezer forintra emelkedik.
- Hosszas politikai huzavona után végül is a jelenlegi 30-ról 37 %-ra emelkedik az egyszerűsített vállalkozói adó (eva) kulcsa, a választhatóságának összeghatára pedig a mai 25 millióról 30 millió forintra nő.

-
- Új adónem a kulturális adó, amelyet a pornográf termékekből nyert árbevétel után kell megfizetni. A kulcsa 25 %, de filmvetítésből származott árbevételnél csak 3 %.
 - A népegészségügyi termékadó (chips-adó) törvényből kikerülnek azok a termékek, amelyek legalább 50 %-ban tejet tartalmaznak. Így mentesül például a Túró Rudi és a kakaós tej. A szörpöket, koncentrátumokat, sűrítvényeket, lekvárokat viszont chips-adóval terhelik.
 - Újdonság, hogy az alakuló társaságnak a cégbejegyzést követően 5 napon belül be kell jelentkeznie a területileg illetékes gazdasági kamaránál. A kamarai hozzájárulás évi 5 ezer forint lesz.
 - Lehetővé tették, hogy a jövőben szűkebb lakókörnyezetében, vagy vendéglátás keretében árulhassa saját főzésű pálinkáját, aki azt palackozza és zárjeggyel látja el.
 - A helyi adó törvény kimondja, hogy az önkormányzat nem állapíthat meg magasabb adómértéket, a törvény általi maximumnál, továbbá a helyi iparüzési adóra csak egy adókulcs alkalmazható.
 - A lakás utáni építményadót illetően az idős és elesett (65. életévét betöltött vagy legalább 67%-ban rokkant) emberek az ún. adófelfüggesztés jogintézményével élhettek eddig is, a módosítás kiterjeszti ezt a magánszemély kommunális adójára is. (Az elhalasztott adót csak akkor kell megfizetni, ha az adóalany a lakást eladja, vagyoni értékű joggal megterheli.)
 - Az építményadó tekintetében megszűnik a gyógy- vagy üdülőhelynek nem minősülő kistelepülésen fekvő komfort nélküli lakásból 100 m² mentessége, ezután az önkormányzatok mentesíthetik ezen ingatlanokat. Szintén megszűnik a nem állami-önkormányzati fenntartású szociális, egészségügyi, gyermekvédelmi, illetőleg nevelési-oktatási intézmények céljára szolgáló helyiségek mentessége.
 - A módosítás rendelkezik azokról a szervezetekről is, amelyeket ún. feltételes helyi adómentesség illet meg. Ez valamennyi helyi adóra vonatkozó mentességet jelent abban az esetben, ha az adott szervezetnek (pl.: társadalmi szervezet, alapítvány, köztestület, ún. közszolgáltató szervezet) az adóévet megelőző évi jövedelme után nem keletkezett társasági adófizetési kötelezettsége. A módosítás a feltételes mentesség hatályát leszűkíti az építmény- és telekadóban azokra az ingatlanokra (épület és telek), amelyek csak és kizárólag az adott szervezet alapító okirata, alapszabálya szerinti alaptevékenység kifejtésére szolgálnak. Nem jár tehát mentesség a szervezet bérbe adott épülete, ingatlana után.
 - A jövedéki adótörvényben a bioetenol adóját 40 ezer forintról 70 ezerre emelik ezer literre vetítve. Szakértők szerint ekkora adóval nem éri meg bioetanolt előállítani.
 - Adószankciót vezetnek be a termőföld spekuláció ellen.
 - A vállalkozókat érintik negatívan azok a változások, amelyek szerint emelkedik a cégautóadó és a termékdíjak, szigorítják a veszteségelhatárolást. (A számítások szerint ez együttesen 90 Mrd Ft-ot jelent.)

A kormánypártok megengedték maguknak, hogy különadót vethet ki az Országgyűlés, ha az Európai Bíróság vagy az Alkotmánybíróság jogszerűtlennek ítélné a kormány valamelyik döntését és kártérítésre kötelezhetné az államot. A törvényt alkalmazni lehet a már folyamatban lévő ügyekre is, vagyis a 272 milliárdos áfa-visszatérítést már lehetne különadókból finanszírozni. A jövőben több ilyen eset előfordulhat, összességében többszáz milliárdos nagyságrendben (telekomadó, válságadó, Malév-támogatás, magánnyugdíjpénztárak államosítása, végtörlesztés). Ez a javaslat az új alkotmány átmeneti rendelkezései között szerepel.

2011. november 22.

Hanti Erzsébet